

MINIMUM KÖVETELMÉNY - 6. ÉVFOLYAM

ETIKA

A tanuló

- számára fontos a közösséghez való tartozás érzése; képes átlátni és elfogadni a közösségi normákat.
- nyitottan fogadja a sajátjától eltérő véleményeket, szokásokat és kulturális, illetve vallási hagyományokat.
- érzékeli, hogy a társadalom tagjai különféle körülmények között élnek, képes együttérzést mutatni az elesettek iránt, és lehetőségéhez mértén szerepet vállal a rászorulóknak segítségében.
- megbecsüli a neki nyújtott segítséget.
- tisztában van azzal, hogy az emberi tevékenység hatással van a környezet állapotára, és törekszik rá, hogy életvitelével minél kevésbé károsítsa a természetet.
- ismeri a modern technika legfontosabb előnyeit és hátrányait, s felismeri magán a függőség kialakulásának esetleges előjeleit.
- tisztában van azzal, hogy a reklámok a nézők befolyásolására törekszenek, és igyekszik kritikusan viszonyulni a különféle médiaüzenetekhez.
- érti, hogy a világ megismerésének többféle útja van (különböző világnézetek és világnézetek), s ezek mindegyike a maga sajátos eszközeivel közelít ugyanahhoz a valósághoz.

MAGYAR IRODALOM

1. Hősök az irodalomban

A tanuló

- a már korábban ismert művek olvasásával felidézi a műfaji sajátosságokat.
- megismeri, rendszerez mondatípusokat.
- képes Arany János Máttyás anyja című művének elemző bemutatására.
- megismeri a ballada műfaji jellemzőit.
- értelmezi Arany János A walesi bárdok című balladáját
- képes legalább egy versszaknyi memoriter előadására Arany János A walesi bárdok című balladájából
- képes Fazekas Mihály Lúdas Matyi című művének elemző bemutatására.

2. Arany János: Toldi

A tanuló

- felismeri az elbeszélő költemény műfaját.
- képes saját véleményének megfogalmazására.
- képes legalább két versszaknyi memoriter előadására.

3. Gárdonyi Géza: Egri csillagok

A tanuló

- alkalmazza a házi olvasmányok korábban megismert megközelítés lehetőségeit.

- képes szövegalkotási feladatok megoldására minimális segítséggel.

4. Szeretet, hazaszeretet, szerelem

- A tanuló felismer jellemző témákat, motívumokat az olvasott szövegekben.

5. Választható világirodalmi ifjúsági regény – Antoine de Saint-Exupéry: A kis herceg

A tanuló részt vesz az olvasmány közös feldolgozásában.

MAGYAR NYELV

A tanuló

1. Beszédkészség, szóbeli szövegek megértése és alkotása

- képes különböző hallott szövegek, információk megértésére.

- képes aktív részvételre különféle kommunikációs helyzetekben.

- képes tanult szövegek szöveghű és kifejező tolmácsolása.

2. Olvasás, az írott szöveg megértése. Olvasás, szövegértés

- képes különféle szövegek néma és a szövegek üzenetének megfelelő hangos olvasására.

3. Írás, fogalmazás

- képes néhány internetes szövegtípus formai és tartalmi jellemzőinek megfigyelésére.

- képes az írott és nyomtatott szöveg formájának üzenetét megérteni.

4. Helyesírás

- képes az alapvető helyesírási szabályok (kiejtés elve, szóelemzési elve, hagyomány elve, egyszerűsítés) megismerésére.

- törekszik a mindennapi írásbeli alkotásokban az igényes helyesírásra.

- ismeri a szavak szerkezetének elemeit: szó, szótő, toldalékok.

- felismeri a hangalak és jelentés kapcsolatát a szavakban.

- képes egynyelvű szótárak használatára.

5. A nyelv szerkezete

- törekszik gondolatait érthetően, a helyzetnek megfelelően megfogalmazni.

- képes mások rövidebb szóbeli üzeneteinek a megértésére.

- képes minimális segítséggel feladatvégzésre az információgyűjtés és ismeretszerzés módszereinek alkalmazásával.

- felismeri a szövegértés folyamatát.

- felismer alapszófajokat a mondatban és a szövegben: ige, főnév, melléknév, számnév.

TÖRTÉNELEM

Magyar Királyság virágkora

Információk szerzése, rendszerezése és értelmezése szöveges és képi forrásokból.

Történeti események feldolgozása mai szövegek és korabeli rövid források alapján.

Fogalmak, adatok: aranyforint, ősiség, kilenced törvény, végvár, I. (Nagy) Lajos, Luxemburgi

Zsigmond, Hunyadi János, Hunyadi Mátyás, Nándorfehérvár, Mohács

Évszámok: 1456, 1526.

A világ és Európa a kora újkorban

Írásos vagy rajzos vázlat elemzése

Fogalmak, adatok: alkotmányos királyság, köztársaság, újkor, gyarmat, manufaktúra, reformáció, Kolumbusz, Luther, Kálvin, XIV. Lajos, Amerika

Évszámok: 1492, 1517.

Magyarország a kora újkorban

A 3 országrész jellegzetességeinek összevetése.

Fogalmak, adatok: hódoltság, szpáhi, janicsár, szultán, Bocskai István, II. Rákóczi Ferenc,

Mária Terézia, II. József

Évszám: 1701-11.

A forradalmak és a polgárosodás kora Európában

Fogalmak, adatok: nemzet, ipari forradalom, bérmunkás, tőkés, kapitalizmus, XVI. Lajos, Napoleon

Évszám: 1789., 1815.

A forradalom és a polgárosodás kora Magyarországon

Széchenyi és Kossuth reformkori tevékenysége

Fogalmak, adatok: rendi országgyűlés, alsótábla, felsőtábla, reformkor, közteherviselés,

jobbágyfelszabadítás, Széchenyi István, Kossuth Lajos

Évszám: 1848. márc. 15., 1849. ápr. 14., 1849. okt. 6.

HON- ÉS NÉPISMERET

A tanuló

- ismerje a családfa fogalmát, tudjon családfát készíteni a főbb rokoni viszonyok, elnevezések alkalmazásával: apa/anya, nagyapa/nagyanya, dédapa/dédanya, gyermek, unoka, testvér.

- ismerje lakóhelyének egy-két nevezetességét és néphagyományát

- tudjon megemlíteni és bemutatni egy népi játékot, mint pl. homokkemma, csutkababa, cirokszekér.

- ismerje a természeti körülmények és a rendelkezésre álló építési anyagok és a különböző falazatok, tetőszerkezetek és háztípusok kialakulása közötti összefüggéseket (fa, kő, agyag, szalma, rakott fal, vert fal, zsúptető, zsindelytető, nádtető, alföldi ház, boronafalú ház, palóc ház, sövényfalú ház).

- tudjon bemutatni két konyhai cserépedényt funkció szerint (butella, kulacs, korsó, tejesköcsög, boroskancsó stb.).
- tudja bemutatni egy munkaalkalomhoz (aratás, szüret, tollfosztó, kukoricafosztó) kapcsolódó szokást
- tudjon felsorolni néhány jellegzetes hétköznapi és ünnepi viseletet (pl., pendely, pruszlik, vászonszoknya, fejkendő, ing, gatyá, tüll- vagy batisztkendő, bütykös harisnya, stb.).
- Tudjon felsorolni néhány jellegzetes népi ételt és tartósítási módokat (szalonna, kolbász, hurka, töltött káposzta, kukorica- és köleskása, füstölés, stb.) és tudja bemutatni az étkezések rendjét.
- A tanuló ismerje a jeles napi, ünnepi szokásokat, az emberi élet fordulóihoz kapcsolódó népszokásokat (pl. kántálás, betlehemezés, regölés, komatálküldés, májusfaállítás, stb.) hagyományait és jelentőségét a paraszti élet rendjében.
- Ismerje a legfontosabb állandó és változó időpontú ünnepeket (karácsony, újév, farsang, húsvét, pünkösd).
- Ismerje és tudja bemutatni az emberi élet fordulóihoz kapcsolódó szokások néhány jellegzetességét (gyermekszülés, keresztelő, serdülőkor, ifjúkor, párválasztás, jegyesség, lakodalom).
- ismerjen és tudjon bemutatni kettőt-hármat a nagy tájegységek területéhez köthető világörökségeket, magyar szellemi kulturális örökségeket és nemzeti parkokat (Mohácsi busójárás, Matyó hímzés és viselet, Mezőtúri fazekasság, Hollókő, Pannonhalmi Bencés Főapátság, Fertői táj, Kilenclyükű híd, Hortobágyi Nemzeti Park, Tokaji borvidék, Pécsi ókeresztény sírkamrák, Aggteleki karsztbarlang, Budai vár).
- tudjon megnevezni két világhírű magyar művészt és tudóst (Bolyai Farkas, Körösi Csoma Sándor, Neumann János, Rubik Ernő, Liszt Ferenc, Bartók Béla, Kodály Zoltán, Márai Sándor, Kertész Imre, Munkácsy Mihály, Csontváry Kosztka Tivadar)

TERMÉSZETTUDOMÁNY

A tanuló:

- tudja felsorolni, a földgömbön megmutatni a kontinenseket, óceánokat,
- helyezze el Magyarországot Európában és a mérsékelt éghajlati övezetben,
- tudja megmagyarázni a Föld tengely körüli forgásával a nappalok-éjszakák váltakozását,
- ismerje fel a Föld Nap körüli keringése (a tengelyferdeség) és az évszakok kialakulása közötti összefüggést,
- ismerje a felszín, az éghajlat és a folyók jellemzői közötti összefüggéseket,
- ismertesse a víz körforgásának folyamatait,
- ismerje Magyarország nagytájakait,
- ismerje a hazai életközösségek területi elhelyezkedését, az élőhelyek környezeti tényezőit, életfeltételeit,
- ismerje fel, nevezze meg, tudja jellemezni hazánk életközösségeinek néhány jellemző élőlényét, – tudjon egyszerű táplálékláncokat összeállítani, – lássa a természet védelmének fontosságát.

Topográfiai fogalmak:

Alföld, Apokalja, Dunántúli-dombság, Dunántúli-khg., Duna–Tisza-köze, Északi-khg., Hortobágy, Kárpát-medence, Kékes, Kisalföld, Mátra,
 Balaton, Duna, Fertő tó, Tisza, Tisza-tó, Velencei-tó, Aggteleki N. P., Budapest, Debrecen, Hortobágyi N. P., Afrika, Atlanti-óceán, Ausztrália, Antarktisz, Amerika, Ázsia, Csendes-óceán, Eurázsia, Európa, Fekete-tenger, Földközi-tenger, Indiai-óceán, Jeges-tenger, Kaszpi-tenger.
 Alpok, Kárpátok, Urál.

Erdély, Észak-, Nyugat-, Dél-, Kelet- és Közép-Európa, Baktérítő, Déli-sark, déli-sarkkör, Egyenlítő, Északi-sark, északi-sarkkör, Ráktérítő.

VIZUÁLIS KULTÚRA

- Egyszerűbb természeti formák látványszerű ábrázolása, átírása képi elemekké.
- Alapszintű alkalmazott grafikai eljárással egyszerűbb betűkompozíciók létrehozása
- A színperspektíva szabályainak ismerete.
- A forma és funkció összefüggéseinek felismerése.

MATEMATIKA

6. osztályban tovább bővül a számkör a törtekkel, a tizedestörtekkel és egész számokkal. A 6. osztály fő feladata az arányossági szemlélet kialakítása, az egyenes arányosság, a törtrész-számítás, ezen alapulva a százalékszámítás tanítása következtetéssel.

1. Gondolkodási módszerek, halmazok, matematikai logika, kombinatorika, gráfok

- Néhány elem kiválasztása adott szempont szerint.
- 3 elem sorbarendezése.
-

2. Számtan, algebra

- Egész számok körében összevonás, szorzás, osztás
- Oszthatósági szabályok (2,3,5,9,10)
- Közös osztók, többszörösök, legnagyobb közös osztó meghatározása
- Racionális számok írása, olvasása, összehasonlítása.
- Két-három műveletet tartalmazó műveletsor eredményének kiszámítása.
- Egyszerűbb szöveges feladatok megoldása visszafelé következtetéssel, egyszerű rajzos megoldással
- A mindennapi életben felmerülő egyszerű arányossági feladatok megoldása, egyenes arányossággal megoldható feladatok megoldása
- A százalék fogalmának ismerete, a százalékérték kiszámítása.
- Számológép ésszerű használata a számolás megkönnyítésére.

3. Függvények

- Tájékozódás a koordinátarendszerben: pont ábrázolása, adott pont koordinátáinak a leolvasása.

4. Geometria

- Alakzatok távolságának szerkesztése, egyszerűbb alakzatok szerkesztése
- Szögfelező szerkesztése
- Tengelyes szimmetria és tengelyes tükrözés tulajdonságai
- Kör részei
- Derékszögű háromszögek kerülete, területe
- Négyszögek csoportosítása
- A téglatest felszínének és térfogatának kiszámítása.

5. Statisztika, valószínűség

- Egyszerű diagramok készítése.

DIGITÁLIS KULTÚRA

- Tudjon bejelentkezni az iskolai hálózatba.
- Munkáját tudja menteni, megnyitni.
- Ismerje a billentyűk funkcióit, tudjon minta alapján szöveget létrehozni.
- Ismerje fel a számítógép perifériális egységeit, ismerje alapvető funkcióit.
- Tudja alkalmazni az internetes keresőket, tudjon internetről letölteni, menteni.
- Képes legyen segítséggel adott formátumú szöveg létrehozására.
- Internet használata.

ANGOL NYELV

Szókincs

- A tanuló tudja az alábbi témakörök szóanyagát:
  - Földrajzi kifejezések (mountain, valley, coast, island etc.)
  - Számok, mértékek
  - Időjárás
  - Melléknevek
  - Szabadidős tevékenységek (filmtípusok, TV műsorok)
  - Szűkebb és tágabb család, rokonok, családfa
  - Életszakaszok
  - Természeti katasztrófák
  - Lakóhely, házak, bútorok, berendezési tárgyak
  - Rendhagyó és nem rendhagyó múlt idejű igék
  - Egy város bemutatásához szükséges szavak
  - Az útbaigazításhoz szükséges kifejezések
- A tanuló értsen meg kb. 300 lexikai egységet, és ebből tudjon használni 200-250 szót, illetve kifejezést.

Nyelvtani ismeretek

- melléknevek fokozása
- a kétféle jelen idő (Present Simple és Present Continuous) ismerete, használata és megkülönböztetése
- a Past Simple ismerete és helyes használata
- a tanult rendhagyó igék múlt idejű alakjainak ismerete és helyes használata
- a jövőbeni szándék kifejezése 'going to'-val
- az egyszerű jövő idő ismerete, használata
- a határozott és határozatlan névelő helyes használata helynevekkel
- a have to (kell) használata
- a gyakoriságot kifejező határozószók: never, sometimes, often, usually stb.
- a folyamatos múlt idő
- a kétféle múlt idő (Past Simple, Past Continuous) helyes használata
- A tanuló tudjon rövidebb és hosszabb melléknevet fokozni, egyszerűbb összehasonlító mondatokat mondani.
- Értse és használja az egyszerű múlt időt.
- Ismerje az igék múlt idejű alakjait.
- A 'going to' szerkezetet használni, a terveiről beszélni.
- Ismerje a folyamatos múlt időt, és tudjon különbséget tenni a kétféle múlt idő között.
- Képes legyen a módbéli segédigéket megfelelően használni: must/ have to, can/can't.
- A határozott és határozatlan névelőket megfelelően használni.
- Térbeli viszonyokat kifejezni: elöljárószókat, határozószókat megfelelően használni.

Beszédkésztség

Képes

- követni a tanár közléseit és reagálni rájuk,
- ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott kérdésekre mondatokban válaszolni,
- egyszerű mondatokban kérdéseket feltenni és információkat adni,
- megértési probléma esetén segítséget kérni,
- ismert szöveget jó kiejtéssel, helyes intonációval felolvasni, szöveget előadni.
- néhány mondattal bemutatni a lakóhelyét, egy várost, egy országot,
- beszélni arról, hogyan tölti a szabadidejét,
- bemutatkozni és bemutatni a családját, a barátait,
- bemutatni a napirendjét,
- beszélni az életéről, a hétvégéjéről,
- beszélni múltbéli eseményekről (Pl.: nyári élményeiről beszámolni)
- meghíni valakit, javaslatot megfogalmazni, a meghívásra vagy javaslatra reagálni,
- szándékot kifejezni (I'm going to meet ....)
- beszélni a jövőbéli terveiről
- kifejezni pillanatnyi döntést.

Hallott szöveg értése

A tanuló képes

- megérteni az utasításokat, és azokra cselekvéssel válaszolni,
- ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott kéréseket, kérdéseket, közléseket megérteni,
- ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott szövegből fontos információt kiszűr, lényegét megérti,
- egy feldolgozott szövegből egyszerű mondatokat leírni tollbamondás után.

Olvasott szöveg értése

A tanuló tud

- ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott szöveget elolvasni,
- a szövegben fontos információt megtalálni, a szöveg lényegét megérteni,
- jórészt ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott, egyszerű mondatokból álló szöveg lényegét megérteni,
- egyszerű, képekkel illusztrált szöveget megérteni,
- néhány könnyebb nyelvtani és kommunikatív feladatot írásban megoldani.

Íráskészség

A tanuló képes

- ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott szöveget helyesen leírni,
- egyszerű közléseket és kérdéseket írásban megfogalmazni.
-

NÉMET NYELV

- A tanuló értsen meg kb. 300 lexikai egységet, és ebből tudjon használni 200-250 szót, illetve kifejezést. Értsen meg az egyszerű tanári utasításokat. A tankönyv leckéihez feltettkérdésekre tudjon egyszerű mondatokkal válaszolni. Hallott rövid szövegből értsen meg egyszerű információkat. Ismert szavakból álló olvasott szöveget tudjon megérteni. Néhány könnyebb nyelvtani és kommunikatív gyakorlatot tudjon írásban megoldani.
- Néhány mondatban tudjon írni magáról, a családjáról és a napirendjéről.

- Tudjon részt venni páros és csoportmunkában.
- Néhány mindennapi, egyszerű beszédhelyzetben tudjon információt kérni. A kerettanterv által javasolt témakörök közül a következőkből legyen néhány mondatos ismerete:
  - Én és a családom
  - Iskola, tanulás
  - Hobbi, szabadidő
  - Bevásárlás
  - Otthoni tevékenységek, házimunkák, napirend
- Legyen képes a tanult témakörökben néhány egyszerű szituáció eljátszására partnerével.
- Tudjon néhány földrajzi nevet németül (*német nyelvű országok, városok, hegyek, folyók*).
- Beszédszándékok: Meghívás, rábeszélés, javaslatétel, elfogadás, elutasítás, tudakozódás, bocsánatkérés, sajnálkozás nyelvi kifejezőeszközei.
- Ismerje fel a tanult, helyet jelölő előjárószókat tárgyessé (*an, auf, hinter, neben, in, über, unter, vor, zwischen*).
- A pontos idő kifejezésére tudja használni a hivatalos időmegadást (pl.: *Es ist 8 Uhr 10 Minuten.*).
- Ismerje a hét napjait az *am* előjárószóval, a napszakok, hónapok, évszakok nevét a megfelelő előjárószóval. A dátum kifejezése. A tőszámnevek használata 1000-ig, a sorszámnevek képzésének ismerete.
- A határozott névelős főnevek tárgyessége. Az egyes szám 1/2. személyű birtokos névmások használata alany- és tárgyessé, a többes szám 1/2. személyű birtokos névmások felismerése.
- Jelen idejű, kijelentő módú igeragozás, néhány tőhangváltós ige ragozásának ismerete. Tudja ragozni jelen időben, kijelentő módban a *müssen, können, dürfen* módbeli segédigéket, a *mögen* segédigét (feltételes mód, jelen idő). Ismerjen fel néhány gyakrabban használt igekötős igét.

TESTNEVELÉS

Természetes és nem természetes mozgásformák:

- Rendgyakorlatok- térbeli alakzatok kialakítása, sorakozó vonalban és oszlopban. Táv és térköz felvétele. Nyitódás, zárkózás. Igazodás, takarás. Testfordulatok. Megindulás, megállás. Fejlődés, szakadozás.

Gimnasztika:

- Szabadgyakorlati alapformájú gyakorlatok, eszköz nélkül és eszközökkel, egyénileg, párokban és csoportban. Játékos és határozott formájú gyakorlatok: szabad-, társas,

szer- és kéziszergyakorlatok. Határozott formájú szabadgyakorlati alapformájú 4-8 ütemű szabad-, társas-, kéziszer- és szergyakorlatok. Szabadgyakorlat füzér (6-8 gyakorlat) irányítva, vagy önállóan.

- A tanévben alkalmazott gimnasztika alapvető szakkifejezéseinek ismerete. A testtartásért felelős izmok tudatos, koncentratív fejlesztése.

Sportjátékok:

- A sportjátékok technikai és taktikai készletének elsajátítása, ezek alkalmazása testnevelési játékokban, játékos feladatokban és a sportjátékokban. Törekvés a játékelemek (technikai, taktikai elemek) pontos, eredményes végrehajtására és tudatos kontrollálására.

- A sportjátékok játékszabályainak ismerete és alkalmazása. Szabálykövető magatartás, önfegyelem, együttműködés kinyilvánítása a sportjátékokban.

- Részvétel a kedvelt sportjátékban a tanórán kívüli sportfoglalkozásokon vagy egyéb szervezeti formában.

Atlétika jellegű feladatok:

- A tanult futó-, ugró-, dobógyakorlatok jártasság szintű elsajátítása. A rajtok végrehajtása az indítási jeleknek megfelelően. A vágta és a tartósfutás technikájának végrehajtása a mozgásmintának megfelelően. Ugrásoknál a nekifutás távolságának és sebességének kialakítása tapasztalatok felhasználásával. A kislabda-hajító technika képességeknek megfelelő elsajátítása. A kar- és láblendítés szerepének ismerete az elés felugrások eredményességében. Az atlétika versenyek alapvető szabályainak ismerete.

Torna jellegű feladatok:

- Különböző támaszhelyzetek- és támaszgyakorlatok – szükség esetén segítségadás mellett. A dinamikus és statikus egyensúlygyakorlatok végrehajtása a képességnek megfelelő magasságon, szükség esetén segítségadás mellett. Talajgyakorlat részben önálló összeállítás. A járások, ritmizált lépések, futások és szökdelések technikailag megközelítően helyes végrehajtása. A gyakorlatvégzések során előforduló hibák elismerése és a javítási megoldások elfogadása. A balesetvédelmi utasítások betartása.

Alternatív környezetben űzhető sportok:

- A tanult alternatív környezetben űzhető sportágak alaptechnikai gyakorlatainak bemutatása. A sportágak űzéséhez szükséges eszközök biztonságos használata.

- Egészségvédelmi és környezettudatos viselkedési szabályok elfogadása és betartása.

Önvédelmi és küzdőfeladatok:

- Az alapvető önvédelmi fogások és eséstechnikák elfogadható bemutatása, különös tekintettel a tompítási technikákra. Jártasság néhány önvédelmi fogásban. A test-test elleni küzdelem vállalása. Mások teljesítményének elismerése. A feladatok végrehajtásában aktivitásra törekvés. A tanult önvédelmi és küzdő jellegű feladatok szabályainak ismerete és alkalmazása.

TECHNIKA ÉS TERVEZÉS

- A természet törvényeinek ismerete, gazdálkodás a természeti erőforrásokkal.
- Az információtárolás és továbbítás eszközeinek használata.
- A munkavégzéshez szükséges anyagok, az átalakításhoz szükséges szerszámok és gépek kiválasztása, balesetmentes és szakszerű használata.
- Mérés milliméter pontossággal. Egyszerű műszaki rajzok készítése.
- Tárgyak felismerése vetületek alapján. A makett és a modell szerepe.
- Logikai áramkörök értelmezése.
- A biztonságos közlekedés alkalmazása. A kerékpáros közlekedés szabályai.
- Az egészséges életmód ismeretei.
- Egyszerű háztartási munkák gyakorlati végzése.
- Családi gazdálkodás összefüggései.